UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Questiones spiritualis [con]uiuij delicias preferentes, super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

In festo sancti gregorij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70506

Visual Library

detur ꝙ ille qui predicat euāge-
liuꝫ vel docet teneatur facere qđ
predicat. ¶ In oppoſitum eſt ꝙ
aliquando quis predicat aut do
cet perfectionem quam tamen
non facit ⁊ etiam non videtur te
neri. vt cuꝫ ſecularis predicat ꝑ
fectionem religioſis ⁊ perfectis
ergo predicator vel doctor non
tenetur ſemper facere quod do-
cet. ¶ Reſpondeo dicendū iuxta
alexādruꝫ de halis in. iij. ſub iſta
concluſione ꝙ quilibet tenet̄ fa-
cere qđ dicit. ſm ꝙ aſſerit alios
teneri ad faciendum quod dicit.
hoc tamen quod aſſeritur eſſe fa
ciendu ꝫ vel aſſeritur generaliter
vel ſolum ſm ſtatuꝫ. generaliter
ſicut aſſeritur de illis que perti-
nent ad ſtatum ſalutis. ſm ſtatū
ſicut aſſeritur de his que perti-
nent ad ſtatū perfectionis. vtpo
te religionis ad quā omnes non
tenentur. et ſic predicator non te
netur facere quod dicit. Dicitur
ergo ꝙ p̄dicator ratione ſui offi
cij nō tenetur omnia facere que
docet aut predicat ad que alias
non tenebatur. ſi enim omnia fa
cit que predicat hoc perfectiōis
eſt non neceſſitatis ſi aliqua pre
dicat ad que alias non tenebat̄.
Sꝫ ſi ea que predicat ad q̄ alias
tenebat̄. ſicut ſunt precepta dei ⁊
eccleſie et forte aliqua alia ad q̄
forte voto tenebatur. ſic planum
eſt ꝙ ad iſta tenetur tentione ne
ceſſitatis. Sed cum predicat ea
ad que alias non tenebatur. non
video rationē quare predicatio-
nis ratione ad illa teneatur ten-
tiōe neceſſitatis. niſi in caſu for
te vbi non ſeruaret illa. eſſet pro
babilis occaſio ſcandali in audi
toribus per quod poſſet preiudi
cium fieri veritati. ¶ Ad ratio-
nes in oppoſitum. ⁊ ad auctorita
tes apoſtoli dico. ꝙ intelligunt̄
de illis ad que prius tenebatur.
¶ Ad rationem de chriſto ꝙ pre
dicator dꝫ imitari formam illi⁹
qui condidit euangelium ⁊c. Re
ſpondetur ꝙ ſi hoc intelligatur
neceſſarium tunc verum eſt ꝙ q̄
tuꝫ ad ea que ſunt neceſſaria ad
ſalutem tenetur. ad alia aūt non
tenetur niſi ratione ſcandali lo-
quendo de tentione neceſſitatis.
Et tantuꝫ ad preſens de iſta que
ſtione.

N feſto ſā
cti Gregorij
eſt euāgeliū.
Vigilate er-
go quia neſci
tis ⁊c. Mat.
xxiiij. Circa
quod poſſunt
diſputari ſe-
quentes q̄-
ſtiones. ¶ Prima. vtruꝫ melius
facit qui conſentit electioni ca-
nonice de ſe facte q̄ qui eam re-
cuſat. ¶ Secunda. vtrum preci-
bus beati gregorij fuit liberat⁹
traian⁹ de penis inferni. ¶ Ter-
tia. vtrum ſtat cum perfectione
papat⁹ poſſidere quaſi ꝓprias di
uitias aut facultates terrenas.

D primaz qſtionē. vtruz melius facit qui conſentit electioni ca-nonice de ſe facte ꝙ ꝗ eaz recuſat. Et videtur ꝙ melius facit qui conſentit. Dicit enī; grego. xxij. moral. Poteſtas cuz percipitur non ex libidine amanda eſt. ſed quando aliquis per canonicaz electionē epiſcopalē dignitatem adipiſcitur non percipit eam ex libidine ergo dʒ eam amare. non ergō dʒ eam recuſare. ¶ In oppoſitū arguitur exēplo beati gregorij cuius feſtum hodie colitur. ꝗ multipliciter electionuz de ſe factā recuſauit. ¶ Rñdeo dicendū ꝙ (vt habeꝭ quolibeto. v. ar. xxij.) ille ꝗ electioni canonice de ſe facte cōſentit cōſiderare precipue dʒ ꝗd intēdit. Si eñ intēdit aliqđ temporale. puta honorē. diuitias excutere ſe a iugo religiōis aut aliqđ huiuſmodi. manifeſtū eſt ꝙ eſt praua intētio. Vñ ponitur ꝑ ɔcluſione. ꝙ meliꝰ faceret ſi nō aſſentiret. Si autez intēdit ꝓfectum eccleſie. ſic planū eſt ꝙ eſt recta intentio. Vñ aug. dicit xix. de ciuita. dei. In actione nō amādus eſt honor in hac vita ſiue potētia. ſʒ opꝰ ipſum ſi recte atq̧ vtiliter fit vt valeat ad ſalutem ſubditorū. Sʒ quia ad hoc opus maxima requiritur idoneitas ad qđ humana fragilitas ſʒ proprias vires ſufficiens nō eſt poteſt ergo aliquis laudabiliter conſiderans proprium defectuz ex humilitate officium prelationis recuſare. ſicut hieremias dixit. Neſcio loqui q2 puer ⁊c. poteſt etiam laudabiliter conſentire ex caritate fraterna vt ſalutē primorum ꝓcuret. ſicut eſayas qui dixit. Ecce mitte me. ſʒ ſicut dicit grego. in paſtorali in vtroq̧ eſt ſubtiliter intuendum. q2 ⁊ is qui recuſauit plene non reſtitit. ⁊ is qui mitti voluit ante ſe per altaris calculū purgatū vidit ne aut nō purgatus adire quiſq̧ ſacra miniſteria audeat. aut qui ſuperna gratia eligiꝭ ſub humilitatis ſpecie ſupne diſpoſitiōi cōtradicat. q2 ergo valde difficile eſt purgatū ſic quēlibet agnoſcere. ꝓlatiōis officiū tutius declinatur. non tñ ꝑtinaciter cū ad ſuſcipiendū ſupna voluntas agnoſcitur. ¶ Ad rōnes in oppoſituz rñdeꝭ. ꝙ illud verbū gregorij nō dʒ ſic intelligi. ptās cū ex libidine nō percipiꝭ amanda eſt. ſʒ ita poteſtas cuz ꝑcipitur nō eſt amāda ex libidine. ſubdit enim. ſʒ ex longanimitate toleranda.

D ſecundā queſtionē ſic procediꝭ. Et videꝭ ꝙ traianꝰ precibus grego. nō fuerit ab inferno

liberat⁹. ¶ Primo ſic. Dicit Dio
niſi⁹. vij. celeſtis hierarchie. Sū
mus ſacerdos ſi mund⁹ nō orat.
⁊ in hoc auerteretur a diuino or
dine Et cōmentator ibidē dicit.
ꝙ peccatorib⁹ nō orat remiſſio-
nem. q꞉ non audiretur ꝓ illis. er
go non valēt preces ſanctoꝝ exi
ſtentibus in iferno. ¶ Secundo
ſic. Dicit beatus Grego. xiij. mo
ralis. Eadem cauſa eſt vt nō ore
tur poſt diez iudicij ꝓ hominib⁹
eterno igne dānatis q̄ nunc cau-
ſa eſt vt nō orent ſancti ꝓ hoib⁹
infidelibus impijſqꝫ defunctis.
¶ Tertio ſic. Dicit Au. ꝙ ſine fi
de operante ꝑ dilectionē eiuſqꝫ
ſacramentis q̄ de corpore exeūt
fruſtra illis huiuſmodi officia
impendunt. ergo nō ꝓſunt p̄ces
aut ſuffragia que fiunt pro dāna
tis. ſed Traianus erat dānatus.
ergo p̄ces Gregorij non poterāt
eum liberare. ¶ In oppoſitū eſt
hiſtoria. Itez Damaſ. in vno ſer
mone narrat ꝙ Grego. ꝓ Tra-
iano orationez fundēs audiuit
vocem diuinitus ſibi illatā. Vo
cem tuam audiui. ⁊ veniā traia-
no do. Cui⁹ rei vt damaſcen⁹ di-
cit in eodem ſermone. teſtis eſt
occidens ⁊ oriens. ¶ Reſpon-
deo dicendum iuxta ſanctū tho.
in. iiij. (diſ. xlv. q. ij. art. iij. q. j. ad
v.) ꝙ deputati ad infernuz ſunt
in duplici differentia. Quidā ſūt
deputati ſimpliciter ⁊ ſꝫm p̄ſen-
tem iuſticiam ⁊ ſꝫm ſuperiores
cauſas. et ꝓ talibus nunq̄ fien-
da ſunt ſuffragia. nō enī eis pro
deſſent p̄ces quorūcūqꝫ ſctōꝝ.
Alij ſunt deputati in iferno non
ſimpliciter ſꝫ ſꝫm preſentē iuſti-
ciam ꝓpriorūz meritoꝝ. ſꝫm aūt
ſuꝑiores cauſas q̄b⁹ p̄uidebant
ad vitā reuocādi. erat de eis ali
ter diſponēdū. Et tales videntur
fuiſſe mlti q̄ fuerūt a mortuis re
ſuſcitati quoꝝ plures ꝯſtat ido-
latras ⁊ dānatos fuiſſe et. talib⁹
potuerunt preces ſanctorum ſuf
fragari. ⁊ de numero talium cre
ditur fuiſſe Traian⁹ vt ꝓbabili
ter pōt eſtimari. vt dicit ſanctus
thomas ꝙ qū precib⁹ beati gre
go. Traianus ad vitam fuerat
reuocatus. etiam ibi gratiaz cō
ſecutus ſit ꝑ quam remiſſionem
peccatoꝝ habuerit. et per conſe
quēs imunitatem a pena. ¶ Ad
rationes ptꝫ reſpōſio. Procedūt
enī deputatis ſimpliciter in ifer
no. Vel dicenduz eſt ꝙ aliud eſt
reſuſcitari ad vitam preſentem
precibus ſanctoꝝ. ⁊ in hac vita
ꝯſequi gratiaz per quam remit-
tuntur ei peccata ſua. ⁊ aliud eſt
ꝙ dānatis in iferno ibi ꝑmanēti
bus proſunt ſuffragia.

Dteriam
queſtinez ſic
ꝓceditur. Et
videt̄ ꝙ non
ſtet cum ſta-
tu ꝑfectiōis
papat⁹ poſſi
dere q̄ſi ꝓprias diuitias aut fa
cultates terrenas. ¶ Primo ſic.
Epi in eccleſia tenēt locū apoſto

lor. vt dicit gloſa Luce.x. Et ha
betur in.c. decre.xxj.di. Sꝫ apo
ſtolis dn̄s p̄cepit vt nihil ꝓpriū
poſſiderent. ſm illud Matth.x.
Nolite poſſidere aurū nec argen
tuꝫ nec pecuniā in zonis veſtris.
Unde et Petrus cui papa ſucce
dit ꝓ ſe ⁊ alijs apſtolis dicit. Ec
ce nos relinquimus oīa ⁊ ſecuti
ſumus te. Matth.xix. ergo vide
tur ꝙ papa ⁊ alij epiſcopi teneā
tur ad huiuſmodi mādati obſer
uantiam vt nihil ꝓprium poſſi-
deant. ¶ Secundo ſic. Volunta
ria pauptas ad pfectioneꝫ vi
detur requiri. ſm illud Matth.
xix. Si vis pfectus eſſe vade et
vēde omnia que habes ⁊ da pau
peribus. Sꝫ papa ⁊ epiſcopi aſ-
ſumūtur ad ſtatū pfectionis. er-
go videtur ꝙ non ſtet cū ſtatu p-
fectiōis pape aliqd quaſi ꝓpriū
poſſidere. ¶ Tertio ſic Hierony
m⁹ dicit ad Nepocianū. Cleros
grece latine ſors appellatur. Et
habet in.c. cleros.xxj.di. ꝓpter
ea clerici dicunt. qꝛ de ſorte do-
mini ſunt. vel qꝛ ipſe dn̄s ſors. i.
pars clericorū eſt. q aūt dn̄m poſ
ſidet nihil extra deum poſſidere
poteſt. ſi aūt auꝝ ſi argētū ſi poſ
ſeſſioneꝫ variaꝝ ſuppllectiliū ha
bet cū iſtis partibus. nō dignat
domin⁹ fieri pars ei⁹. ergo vide
tur ꝙ papa ⁊ epiſcopi ⁊ nō ſolū
epiſcopi ſed etiaꝫ clerici debeāt
ꝓprijs carere. ¶ Quarto Chri-
ſtus cui⁹ vicari⁹ eſt ⁊ vices gerit
in terris papa. geſſit vitaꝫ humi
leꝫ ⁊ pauperē. ita ſicut dꝛ Mat.
viij. Fili⁹ hominis nō habet vbi
caput reclinet. ergo papa debet
imitari eū. ⁊ ita fecit Petr⁹ pri
mus papa ab eo inſtitutus. qui
ait. Aurū ⁊ argentum nō eſt mi-
hi. ergo videt repugnare ſtatui
pfectionis papatus qui dicit vi-
cariatum xp̄i habere in proprio
diuitias ⁊ facultates terrenas.
¶ In oppoſitum arguit ex euan
gelio p̄ſenti ſic. Spectat ad fide
lem ſeruum ⁊ prudentē cōſtitu-
tum ſup eccleſia habere ea qui-
bus poſſet cibū miniſtrare fami
lie. non tantū verbi dei aut exē-
pli honeſtatis. ſed etiaꝫ ſubſidij
temporalis. Unde Chriſtus ter
dixit Petro quem conſtituebat
ſuper totam eccleſiam cui ſucce
dit papa. Paſce oues meas. ad
ſignificandum triplicē paſtuꝫ. ſ.
paſtum corporalem ſiue ſubſidij
temporalis. quē nō poteſt face-
re niſi habeat de quibus ergo ex
ipſa inſtitutiōe xp̄i nō repugnat
ſtatui pfectionis pape aut ep̄oꝝ
habere terrena bona quib⁹ indi-
gentib⁹ ſubuenire poſſint de ali
quo paſtu. ¶ Secūdo arguit ex
illo.c. epiſcopi.xij.q.j. vbi dicit.
Epiſcopus de reb⁹ ꝓprijs vel ac
quiſitis vel ſi aliqd de ꝓprio ha
beat heredibus ſuis relinquat.
¶ Rn̄deo dicendū. ꝙ nō derogat
ſtatui pfectionis papat⁹ aut epi
ſcopat⁹ poſſidere aliquid ꝓpriū
vt diuitias ⁊ terrenas facultates
Iſta ꝯcluſio patet ſic iuxta ſan-
ctū thomā (ij.ij.q.clxxxv.ar.vj.)
Ad ea que ſunt ſuperogationis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nullus tenetur niſi ſe ſpeciali-
ter ad id voto aſtringat. Vñ Au
guſtin⁹ dicit in epiſtola ad pau-
linum armentariũ. Quia iam vo
uiſti iam te aſtrinxiſti. aliud tibi
facere non licet. priuſq̃ eſſes vo
ti reus liberuꝫ fuit ꝙ eſſes infe-
rioꝛ. Manifeſtũ eſt autẽ ꝙ viue
re abſq; ꝓprio ſupererogationis
eſt. non enĩ cadit ſub precepto ſ
ſub ꝯſilio. Unde cuꝫ Matthei.
xix. dixiſſet dñs adoleſcenti. Si
vis ad vitam ingredi ſerua mã-
data. poſtea ſubdit ſupaddendo.
Si vis perfect⁹ eſſe vade ⁊ vẽde
omnia ⁊c. non autẽ papa nec alij
epĩ in ſua ordinatiõe ſe obligãt
vt abſq; ꝓprio viuant. nec etiaꝫ
abſq; ꝓprio viuere ex neceſſita-
te reqͥritur ad paſtoꝛale officiuꝫ
ad qd̾ ſe obligant. ⁊ ideo nec pa-
pa nec epiſcopi. tenent̾ abſq; pro
prio viuere. ⁊ ꝑ ꝯſequẽs nõ repu
gnat ſtatui ꝑfectiõis eoꝝ poſſide
re diuitias et bona tꝑalia. ¶ Ad
rõnes in oppoſitũ. ¶ Ad primaꝫ
reſpondet̾ (vbi. ſ. ad. ij.) negãdo
ꝙ papa ⁊ epiſcopi alij teneantur
illud obſeruare. aut ſint obliga-
ti ad illud qd̾ dictum fuit apoſto
lis. Pro quo notandũ ꝙ verba
illa dñi poſſũt tripl'r intelligi ſꝫm
doctores. Uno modo myſtice vt
non poſſideam⁹ aurũ nec argen
tum. i. vt predicatores nõ innitã
tur principaliter ſapientie ⁊ elo
quentie tꝑali. vt Hiero. exponit.
Alio modo ſicut Augu. ex ponit
in li. de cõſenſu euangeliſtaꝝ. vt
intelligat̾ hoc dñm non ꝑcepiſſe
ſꝫ magis ꝑmittẽdo dixiſſe. Per
miſit enĩ eis vt abſq; argento et
auro ⁊ alijs ſumptib⁹ ad ꝑdican
dum irẽt accepturi ſumpt⁹ vite
ab his quib⁹ ꝑdicabant Vñ ſub
dit dign⁹ eſt enĩ opari⁹ cibo ſuo.
ita tñ ꝙ ſi aliqͥs ꝓprijs ſumptib⁹
vteret̾ in ꝑdicatione euãgelij ad
ſupererogantiã ꝑtineret. ſicut pau
lus de ſeipſo dicit. j. ad Coꝛ. ix.
Tertio modo ſꝫ chriſo. exponit̾
vt intelligat̾ illa dñm diſcipulis
precepiſſe q̃tuꝫ ad illã miſſionẽ
qua mittebant̾ ad predicandum
iudeis. vt per hoc exercerent̾ ad
confitendũ de virtute ipſius qui
eis abſq; ſumptib⁹ ꝓuideret. ex
quo tñ non obligant̾ ipſi vel ſuc
ceſſores eoꝝ vt abſq; ꝓprijs ſum
ptibus euangeliũ ꝑdicarent. Nã
de paulo legitur. ij. Coꝛ. xj. ꝙ ab
alijs eccleſijs ſtipendia accipie-
bat ad ꝑdicandum coꝛinthijs. et
patet ꝙ aliqͥd poſſidebat ab alijs
miſſum Stultũ aũt videtur dice
re vt inquit ſanctus thomas. ꝙ
tot ſancti pontifices ſicut Atha
naſius Ambroſius Auguſtinus
illa precepta tranſgreſſi fuiſſent
ſi ad ea obſeruanda ſe crederẽt
obligari. ¶ Ad ſecundã reſpon-
detur. negando ꝯſequentiaꝫ. Et
ratio eſt. q2 (vt hꝛ vbi. ſ. ad. pri-
muꝫ.) ꝑfectio xp̃iane vite nõ ꝯſi
ſtit in voluntaria paupertate. ſꝫ vo
luntaria paupertas iſtrumẽtaliter
operat̾ ad ꝑfectionẽ vite. Vñ nõ
opoꝛtet ꝙ vbi eſt maioꝛ paupertas
ibi ſit maioꝛ ꝑfectio. Quinimo
poteſt eſſe ſũma ꝑfectio cũ ma-

gna opulentia. Nã abrahã cui di-
ctum eſt Geñ.xvij. Ambula co-
ram me ⁊ eſto pfect⁹. legitur di-
ues fuiſſe. ¶ Preterea p maio-
ri claritate notandũ put inquit
idem ſanctus Thomas (ij.ij.q.
clxxxiiij.ar.vij.ad.j.) ꝙ abrenũ-
ciatio ppriarũ facultatuz dupli
citer cõſiderari poteſt. Uno mo
do ſm qd eſt actu. ⁊ ſic in eo non
ↄſiſtit eſſentialiter pfectio ſ3 eſt
quoddam pfectionis inſtrumen
tum vt dictuz eſt. ⁊ ideo nihil p
hibet ſtatum pfectionis eſſe ſine
abrenũciatione ppriorꝝ. ſic etia3
dicendum eſt de alijs exteriori-
bus obſeruantijs. Alio modo po
teſt cõſiderari ſm ꝑparationem
animi. vt ſc3 homo ſit paratus ſi
opus fuerit omnia dimittere vel
diſtribuere. ⁊ hoc pertinet dire-
cte ad pfectionem. Uñ Auguſti
nus in libro de q̃ſtionib⁹ euãge-
lij. Oportet filios ſapientie intel
ligere nõ abſtinendo nec in man
ducando eſſe iuſticiã ſed in equa
nimitate tolerandi inopia3. Uñ
et apoſtolus dicit. Scio abũda-
re et penuriam pati. Ad hoc aũt
maxime tenentur papa et ceteri
epiſcopi vt omnia ſua pro hono
re dei ⁊ ſalute gregis ſui cõtem
nant cũ opus fuerit. vel pauperi
bus ſui gregis largiendo. rapi-
nam bonorum ſuorꝝ cu3 gaudio
ſuſtinendo. Que omnia adimple
ta fuerunt in dicto beato Gre-
gorio q̃ tante largitatis ⁊ elemo
ſynarum extitit. vt nõ ſolũ pſen-
tibus ſ3 etiã lõge poſitis in mõ
te ſinai monachis neceſſaria mi
niſtraret. Nã omniu3 indigentiũ
nomina ſcripta habebat ⁊ eis li
beraliter ſubueniebat vt plen⁹
narratur in legenda. Uñ fuit ille
ſeruus fidelis ⁊ prudens quẽ po
ſuit dominus ſuper familiã ſuã.
id eſt eccleſiam.

In feſto beati bñdicti. eſt euangeliũ. Nemo accẽdit lucernam ⁊c. Lu. xj. Circa qd poſſunt di-
ſputari ſeq̃ntes q̃ſtiões. ¶ Pri-
ma. vtrũ beat⁹ benedict⁹ lucernã
accẽdẽs regule monachalis et
ponens eam ſup cãdelabrũ eccle
ſie ↄuenienti⁹ inſtituit monachos
in ſocietate viuẽtes ꝙ ſolitariã
vitam agẽtes. ¶ Scḋa. vtrũ bea
tus bñdict⁹ in viſione qua vidit
totũ mũdum diuinam eſſentiam
viderit.

Ad primã queſtionem q̃ queritur. vtrũ beatus bene-
dictus lucer-
nam accẽdẽs regule mona
chalis ⁊c. Et
videtur ꝙ nõ. ¶ Primo ſic. Per
fectior eſt religio agentium vi-
tam ſolitaria3 ꝙ in ſocietate vi
uentium. ergo ↄuenientius inſti
tuiſſet monachos agẽtes vitã ſo